

Emmanul Grynszpan, Cédric Pietralunga, Thomas d'Istria,
Florence Aubenas (i Kyiv) och Benoît Vitkine (Moskva)

Bachmut – ett slag utan slut

Ur *Le Monde*, 11 maj 2023

Introduktion

Ganska mycket har hänt sedan följande artikel publicerades, så därför ska vi uppdatera uppgifterna.

Bachmut hamnade i frontlinjen redan i maj 2022, men det ryska huvudanfallet mot staden startade först i början av augusti.¹ Striderna har varit mycket blodiga med 10000-tals offer. Den ryska sidan, med Wagner-gruppen i spetsen, har större delen av tiden varit på offensiven, men har också drabbats av särskilt stora förluster.

Förändringarna på slagfältet har dock varit små. De ryska styrkorna har framflyttat sina positioner, men det har handlat om 10-tals meter i taget, inte kilometer. Och ukrainarna har då och då gjort motoffensiver och tvingat tillbaka dem.

Men 9 maj förändrades plötsligt stridsbilden, när Ukraina startade en större motattack. Den blev snabbt framgångsrik i så motto att man bröt igenom de ryska linjerna och tvingade tillbaka dem flera km. Och nu riskerar en del av de ryska trupperna att omringas.

Redan den 10 maj stod det klart att den ukrainska offensiven var framgångsrik, och sedan dess har ukrainarna avancerat ännu mer, samtidigt som de ryska trupperna har råkat ut för allvarliga bakslag. Exempelvis har den ryska motoriserade 4:e infanteribrigaden tvingats retirera under stora förluster – 14 maj rapporterades att brigadens högste chef, överste Vjatjeslav Makarov, liksom överste Jevgenij Brovko fått sätta livet till.² Ukrainska källor uppger att ännu fler höga ryska officerare dödats. De påstår sig också ha tagit ett stort antal fångar. De närmaste dagarna kommer att visa om ukrainarna kan fortsätta sin framryckning eller om fronten stabiliseras.

Frågan är om artikelrubrikens ”ett slag utan slut” kommer att stå sig så länge till?

MF

Staden där Rysslands ambitioner går i graven eller där ukrainska förhoppningar om en snabb återerövring går upp i rök? Bachmut har betecknats som en avgörande vändpunkt i kriget. ”Vi genomför effektiva motangrepp”, sade i onsdags den ukrainska arméns överbefälhavare.

Vem har tårt mer på motsidans resurser? Det oerhört blodiga slaget om Bachmut, som pågått i mer än nio månader, blir kanske avgörande för det krig Ryssland för i Ukraina. Förmodligen är en Pyrrhusseger vad Vladimir Putin har att vänta sig när ryska styrkor idag kontrollerar 90 procent av staden. Moskva har satt in avsevärda styrkor i denna utnöttningsstrid med tveksamt resultat.

”Vi genomför effektiva motangrepp. De ryska styrkorna har dragit sig tillbaka cirka två kilometer”, sade den ukrainska arméns befälhavare Aleksandr Syrskyj den 10 maj.

¹ Se engelska Wikipedia: https://en.wikipedia.org/wiki/Battle_of_Bachmut

² Denna info kommer från TASS (<https://tass.com/defense/1617233>). Och här en ukrainsk kommentar: <https://www.pravda.com.ua/eng/news/2023/05/10/7401474/>

Bachmut, en stad med 71 000 invånare en gång och känd för sitt mousserande vin – synonymt med sötaktiga dryckeslag och våldsam huvudvärk nästa morgon – är idag söndermald, offer för Vladimir Putins imperieambitioner.

En del av civilbefolkningen fortsätter att överleva i ruinlandskapet efter att ha tillbringat månader utan vatten, utan gas och utan elektricitet. De har gömt sig i sina bostäder eller i källarutrymmen. Under livsfara har hundratals ukrainska frivilliga försett dem med humanitär hjälp och gett dem som så önskat möjlighet att bli evakuerade, allt fram tills dess att fronten i början av året gick rakt genom centrum. Hur många civila som dödats under striderna är okänt.

Invånarnas samlevnad med militären är allt annat än enkel. ”I Bachmut och runt omkring får jag ibland känslan att angriparen, det är vi!”, säger 55-årige Andrij, medlem av hemvärnet i Charkvi och som varit i Donbas sedan i december. ”Överallt i Ukraina stöder befolkningen oss, ger oss mat. I Donbas kostar minsta lilla kyckling 500 hryvnja (12 euro) och man hyr ut till hälften förstörda hus för 15 000 hryvnja (370 euro). Det här är inte Ukraina. Vi är tvungna att hålla frontlinjen, men slaget om Bachmut är politiskt, precis som i Mariupol.”

”De civila väntar på ryssarna”

Eddie (vi har ändrat hans namn), en utlänning som med jämna mellanrum stridit i Bachmut sen förra sommaren för att sedan i januari finnas på plats permanent, kritiserar öppet den ukrainska arméns relationer med civilbefolkningen. ”En dag hamnade vi i källaren till en nio våningars fastighet i norra delen av Bachmut. Det var skrämmande! Ett trettiotal civila hade installerat sig där. Vi höll på att bli omringade och var tvungna att lämna byggnaden. Vi hade allt som behövdes för att spränga den i luften, för man får inte lämna någon hög byggnad bakom sig. Men att civila var där gjorde det omöjligt. Ryssarna intog genast fastigheten och använde det som observationspunkt för att störa vår logistik. Att civila finns där leder till att ukrainska soldater dödas!”

”Ett till exempel”, säger Eddie. ”En dag höll jag på att bryta sönder en dörr för att skydda min position i en lägenhet. En civil som kommit upp från källaren började protestera. Jag sade till honom: Ryssarna håller på att förstöra hela staden! Jag tänker inte stjäla dina smycken, jag är här för att försvara dig. Här gäller det att inte ha några illusioner. De civila som stannat kvar, ibland med sina barn, väntar på ryssarna. Det vet vi allihopa. Vi är misstänksamma och det är ömsesidigt. De civila utgör ett hot, för det finns vapen överallt i den här staden, man skulle sätta dem i en buss bara och skicka dem till Belgorod [på den ryska sidan].

Oleksi Danilov, sekreterare i Ukrainas nationella försvars- och säkerhetsråd, motiverade den 3 mars på nationell tv arméns envisa motstånd i staden med att de militära förlusterna i Bachmut uppgick till sju ryska stupade för en ukrainare. ”Det är svårt men man måste ha klart för sig att varje dag skickar våra män och kvinnor hundratals av dem till sina fäder.” Och de nationella tv-kanalerna återger fogligt, i ett ”nyhetsmaraton”, arméns uppgifter om ryssarnas ”groteska förluster”.

Orsak till split

Ute på fältet hörs mer nyanserade uppgifter. ”Vågen av attacker med dåligt tränade soldater varade till i februari och upphörde fullständigt i slutet av mars”, säger Pierre, en fransk frivillig som stridit i Bachmut sedan början av februari. ”Talet om tidigare fångar [enrollerade i Wagnermilisen] gäller inte lika mycket längre. De har redan ’gått åt’ i striderna. De senaste månaderna har vi mer haft att göra med yrkessoldater från Wagner eller erfarna militärer. Det handlar inte längre om trupper som skickas till slaktbänken. Och det är både en god och en dålig nyhet: Ryssland är nu tvunget att göra sig av med sina bästa trupper. Jag tror inte alls att ryssarnas förluster är tio gånger större än våra, utan kanske tre gånger större.”

På den ryska sidan har Bachmut från första början varit en orsak till split inom den högsta eliten. Rivaliteten mellan de olika strukturer som strider i Ukraina är alls inte ny, men har tagit sig andra former allt eftersom de ryska attackerna stångat sig blodiga på de ukrainska försvarslinjerna. I Soledar, en nyckelposition på vägen till Bachmut som erövrades i mitten av januari efter flera månader av strider, har man kunnat se Jevgenij Prigozjin, chefen för Wagner, och försvarsministeriet kivas om vem som ska ta åt sig äran av segern. I Bachmut handlar det tvärtom om att beskylla varandra för misslyckandet och det förfärliga priset i människoliv som de ryska styrkornas mödosamma framryckning inneburit.

Det är vad de mest våldsamma utfallen från Petersburgs-företagaren Jevgenij Prigozjin gått ut på. Hans första klagomål härrör från i oktober där ledmotivet varit: armén förser inte Wagner med tillräckligt med ammunition. I själva verket är den ammunitionen sannolikt ransonerade på grund av begränsad produktionskapacitet hos rysk industri och behovet av att samla på sig lager inför den ukrainska motoffensiv som det för närvarande talas om.

Lite om Bachmut i rysk TV

Det oändliga slaget om Bachmut har det inte talats mycket om på rysk tv. I motsats till Mariupol, där erövringen skildrades som en följetong, har den statliga propagandan inte gjort någon stor sak av staden i Donbas. Ett talande tecken: kommentatorerna lånar sig ofta till att använda det ukrainska namnet på staden och inte det från sovjettiden, ”Artiomovsk”, som den hette fram till 2016. Vladimir Putin har aldrig offentligt nämnt namnet på Ukrainas femtio-sjätte största stad.

Volodymyr Zelenskyj har däremot vid två tillfällen varit i närheten av Bachmut för att uppmuntra sina trupper och göra striderna till en symbol för nationens motstånd mot invasionen. För tvivel kan snabbt spridas bland de tusentals soldater som ligger hopkrupna i den iskalla gyttjan i skyttegravarna runt staden. ”Vi höll ut fjorton dagar, men sedan gick det inte att stanna kvar”, säger en soldat från en brigad i Butja på permission. ”Bland de överlevande var alla sårade på ett eller annat sätt, mer eller mindre allvarligt. Bachmut finns inte längre. Fysiskt finns inte längre något att försvara. Vi slåss för idén om Bachmut.”

Hur blodig striden om Bachmut än må förefalla har den inget av irrationellt över sig, säger ändå militära bedömare. Att hålla staden ger ukrainarna möjlighet att låsa fast ett stort antal ryska trupper, som inte går att sätta in på andra håll. Det är ett sätt att åsamka fienden svåras förluster, städer är speciellt blodiga för en angripare. ”Bachmut är ett lås som hindrar ryssarna från att fortsätta erövringen av *oblasten* Donetsk, ett av de huvudmål Vladimir Putin satt upp. Ukrainarna har snabbt insett det och utnyttjar staden till att reducera den ryska arméns potential”, säger Joseph Henrotin, forskningsledare vid *Centre d’analyse et de prévision des risques internationaux* [Analyscentrum för internationella riskprognoser] och chefredaktör för tidskriften *Défense & sécurité internationale*.

”Hundra döda om dagen”

Vid flera tillfällen har den ukrainska armén varit på vippen att förlora Bachmut. Enligt ett av de dokument som hittades i *DiscordLeaks* var läget ”katastrofalt” i slutet av februari. Den sista väg som staden kunde förses med förnödenheter via låg under fientlig artillerield och de ukrainska styrkorna riskerade att bli omringade. Västliga underrättelsetjänster gav till och med ukrainarna rådet att dra sig tillbaka till de omgivande kullarna. Men ukrainarna skickade i stället elitstyrkor till Bachmut för att lätta på det ryska trycket.

Militärhistoriker gör jämförelser mellan slaget om Bachmut och slaget vid Verdun under första världskriget. Som 1916 har striderna präglats av att pågå mycket länge – nära tio månader i Verdun – men också av det stora antalet stupade: över 300 000 i Verdun. Hur många som dödats i Bachmut är okänt (båda sidor hemlighåller sina förluster), men John

Kirby, språkrör för Nationella säkerhetsrådet i Vita huset, sade den 1 maj att över 100 000 ryska soldater dödats eller sårats sedan december, främst i Bachmut.

En uppgift som bekräftats av Wagnermilisens ledare Jevgenij Prigozjin. I början av maj talade denne om ”tiotusentals dödade och sårade” i en takt av ”hundra döda om dagen”. Och där han lade skulden på den högsta ryska militärledningen.

Begravningsplats för den ryska arméns ambitioner? I varje fall har Bachmut sakta men säkert skapat sprickor i Vladimir Putins auktoritet.

Översättning: Björn Erik Rosin

Lästips

Thomas d'Istria: [Invånarna i Bachmut i Donbas under storm av rysk artillerield](#) (november 2022)